

[Kjær Rasmussen.]

dem lov til at gifte sig. I øvrigt kunne jeg lige her henlede opmærksomheden på mit partis forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af myndighedsalderen til 18 år. Men det, vi som sagt savner, er overensstemmelse mellem lovens tekst og praksis.

Regeringen fastholder, at parterne skal være enige om at søge separation, for at denne kan opnås. Det kan dog vist ikke være rimeligt i 1968. Det burde være sådan, at separation kan opnås, blot den ene part ønsker det. Det skulle være en helt elementær menneskeret at kunne komme ud af et forhold, når man selv vil. Må jeg ikke anbefale justitsministeren at lytte meget kraftigt til VU og RU? De har et noget andet syn end det, moderpartiernes ordførere her i dag har givet udtryk for. Disse organisationer har forstået, at samfundet ikke via lovgivningen skal vogte en bestemt moral, men kun løse praktiske problemer.

Under debatten i morgen vil der blive lejlighed til at udtale sig yderligere om ægteskabslovgivningen, og jeg skal derfor ikke sige så forfærdelig meget mere nu. Men jeg føler trang til at understrege, at regeringens lovforslag ikke medvirker til nogen ændret fordeling af kønsrollerne i det danske samfund. Man bidrager ikke til den kvindefrigørelse, som alle taler om, men som regeringen altså heller ikke her — hvor lejlighed gives — gør noget ved. Man savner som et perspektiv en klar erkendelse af det ønskværdige i at kunne afvikle al denne samfundsindgriben i og formning af folks private samlivsforhold. Dette gøres langtfra med ægteskabslovgivningen alene. Vi må have fat i hele familiepolitikken, der er afhængighedens rod. Den eneste måde, hvorpå man kan begunstige de frie samlivsforhold, er ved at tilstræbe at stille den enkelte frit og gøre alle samlevende selvstændige.

Vi håber, at udvalget, som nu nedsættes, vil føle sig forpligtet til at arbejde i overensstemmelse med tidens tanker. Som ægteskabslovforslaget her er udformet, vil vi næppe kunne overvinde os til at stemme for det.

Kai Moltke: Jeg kan kun begynde med at beklage, at der ikke har været nogen større debat i befolkningen; men det skyldes

vel, at de kontroversielle problemer, udformet tydeligt og klart som alternativ, er fremsat på så sent et tidspunkt. Jeg skal ikke her komme ind på det lovforslag, som skal til behandling i morgen; man kan jo sige, at hver dag har nok i sin plage. Men jeg vil altså gøre opmærksom på, at debatten sikkert var blevet større, hvis blot alternative forslag i denne retning var blevet fremsat, da ægteskabslovforslaget blev behandlet her i folketinget i foråret. Selvfølgelig får man gode ideer i sommerferien, men der har måske været lige lovlig lidt tid til at få en virkelig debat sat i gang.

Med hensyn til de nordiske bånd er jeg enig med hr. Poul Dam i, at man ikke i den grad, trods alle ønsker om nordisk samarbejde, bør lade dette være sådan bestemmende, at vi ikke når videre i noget af landene, fordi man ikke begynder ét sted. Derfor tror jeg, at man netop på et område som ægteskabsområdet skal være yderst forsigtig med så at sige at lade det blive en form for nordisk konvention. Jeg tror, det er uholdbart; man bør her i folketinget tage ganske klart standpunkt til det.

Så til de principielle spørgsmål. Jeg tror, man må tage udgangspunkt i den danske virkelighed, sådan som den er. Vi har hidtil haft de to anerkendte former: kirkelig og borgerlig vielse. Hvad den kirkelige vielse angår, tror jeg i alle tilfælde, at hvor det tidligere hed i ritualerne: „Indtil døden skiller jer ad“, må man nu sige: „Indtil døden eller dommeren skiller jer ad“. Det andet er tiden vist løbet fra, selv inden for de kirkelige ægteskaber.

Den anden kategori, den borgerlige vielse, foregår under omtrent lige så formelle og lige så faste former. Det er, som om man har glemt en stor gruppe af befolkningen, som oven i købet på grund af skattelovgivningen har været voksende, nemlig de folk, der i årevis lever oven i købet udmærket sammen uden nogen som helst papirer fra offentlighedens side. Jeg kan give hr. Kjær Rasmussen ret i, at man ved sådanne forhold undertiden indgår økonomiske kontrakter — men så er vi straks inde på et helt andet felt end ægteskabslovgivningen.

Hvis vi altså ser på udviklingens takt, må vi erkende, at vi har tre forskellige grupper, tre forskellige former for varigt samliv, og dette burde i højere grad slå